

NAPLÓ

Előfizetési ár:

Egész évre 4 K
Fél „ 2 K

Egyes szám ára 4 fill.

Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor.

FELELŐS SZERKESZTŐ

ZOMBORY BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., DOHÁNY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

Sikkasztott a főkatholikus. — Mari regénye. Kellemetlenkedés Kossuth Ferencznek. Igaz mese a Rókus-kórházból.

Egységes közvélemény.

Talán sehol sincsen olyan szertettagolt véleménye a közönségnek, minden kisebb és nagyobb dolgról, mint nálunk. És sehol sem vezet az embereket véleményeik, érzelmeik nyilvánításában annyira az egyéni önérték, mint ugyancsak nálunk.

Ez évszázados hibája a magyar társadalomnak, amely már annyi bajt okozott, annyi szenvedésnek, elnyomatásnak és mellőzésünknek volt kufforrása. Ez volt az oka mindig, hogy a nemzet nem tudott mint egy szív, egy lélek, egy akarat érvényesülni, s nem tudta kiválmait, jogait, követeléseit kivívni soha.

Exentrikus, egyéni érzelmek, ostoba érzékenykedések választották mindig két-három csoportra a nemzetet akkor, mikor egységesnek, erősnek, legyőzhetlenül összetartónak kellett volna mutatkozni. Mindig akadtak egzisztenciák, akik hiúságból, föltünési vágyból, vagy alacsony bérencek gyanánt dissonáns hangokat kiabáltak bele az igazak, okosak és becsületesek egységes, egyöntetű fölbuzdulásába.

És ellenségeink sohasem a becsületes nagy tömeg hangját hallották meg, hanem a kis becstelen töredék kappan visítását s mindenkor ezekre hivatkozva mellőzték az egész nemzet kívánságának teljesítését, mellőzték, észre sem vették, elnyomták és semmibe sem vették magát nemzetünket!

Most is nagy dolgok előtt

állunk, amelyben az egész nemzetnek egységesnek kellene mutatkozni és a kappanhang ennek dacára élesen visít ki az összhangból.

Háboru előtt állunk. A szomszédban egy kis néptöredék, egy revolveres rongyos disznóhajcsár társaság hónapok óta legszemérmelenebbül üti bele a mi dolgunkba orrát és nagy hangon elítéli a bosnyák annexiót, fenyeget követelődzik.

Mi egy darabig az erős ember türelmével mosolyogtuk a dolgot és hagytuk visítani a kis pupost. De most már oly magas fokra emelkedett a hatalmi örületük, hogy ennek egy pillanatig való eltűrése neveltségessé és gyávakká tette bennünket a világ szemében. És a kappanhangok ismét hallhatók.

Bármely nemzetnél hasonló esetben tüntetve követelné az egész közvélemény az okvetlenkedő országocská megfenyítését. Nálunk azonban az egyik tömeg hibáztatja az annexiót, a másik másba köt bele. Szóval beszélnek mindenről, csak a háborut nem követeli egységesen az egész közvélemény. És nem gondolják meg ezek a közvéleménygyártó alakocskák, hogy ezzel csak szítják a törpe szomszéd szemtelenkedő kedvét.

Minden hatalmukat a nagy országoknak az egységes közvéleményben találjuk. Ez ad nekik kifelé tekintélyt. Ez teszi imponálóvá bármely dologban történő megnyilatkozásukat.

Miért ne lehetne ezt nálunk

is elérni? Hiszen csak nevelni kellene rá társadalmunkat, ahhoz szoktatva őket, hogy az agent provokátorokat némissák el és minden kifelé történő megnyilatkozásainkban legyünk egységesek, összetartók és önzetlenek.

Ezzel mindent elérhetne az egységes magyar közvélemény!

Napló.

— február.

Mulattak a várban.

Egy megelevenedett mesevilág, színekben káprázó, pompától ékes, jókedvtől hangos, fejedelmi mulatság zajlott le vasárnap éjjel a királyi várban. Az elbucuzó farsang mintha minden édes hangulatát ideöntötte volna: aranyos vidámság, felülmulhatatlan jókedv, a lelke gyönyörűségére mulatni tudó sokaság vígalma, kedve, sugározta be az éjszakát. A kedélyben is királyi főhercegi pár vendéglátása hozta össze a születés és a szellem kiválasztottjait s ez a magyar vendégszeretet kapott viszonzásul annyi szívből eredt vidámságot, amennyit ez a királyi lak eddig aligha látott... Így irtak egyes „komoly” lapok a várban megtartott maskara bálról. Sőt még azt is megirták, hogy a születés és szellem kiválasztottjai milyen jelmezekbe bujtak. Tehát tudomásul vesszük, hogy voltak koreai, ördög, muskétás jelmezesek. Istenem mily szép! Örül a lelkünk, hogy a szédületes jelmezek ragyogását és a hangos jókedvét verték vissza a márvány falak. Tehát jó kedvű volt József főherceg és jó kedvű volt Augustza főhercegnasszony is. Lehetek is jó kedvűek, mert a Vár nagyon messze van a kerületi börtöntől és be nem hallatszik egy derék huszárkapitány szivettépő zokogása...

A protekció.

Tulasovits Gyula volt segédjegyző csalt, — de új és különös módon. Amialatt egy-egy nyomdában névjegyeket rendelt, ellopta az elébe tett nagy urak névjegyeit és ezek segítségével — protezsált. Protezsált úgy, ahogy a nagy urak szoktak: ajánló sorokat irt az előkelő nevet viselő kártyára és meg volt a protekció, amely busás hasznot hajtott Tulasovits Gyulának. Szélhámoskodásaira rájöttek és lecsukták. Pedig Tulasovits nem bűnös. Mert az ő bűne: modern bűn. Ugyan annyit tett mint az egyes nagyurak: protezsált pénzért. De őt lecsukták, meg is fogják büntetni. Morál: amit szabad Jupiternek, nem szabad Tulasovitsnak.

A füző ellen.

A füzőnek a koronás asszonyok körében is sok ellensége van. Különösen elkeseredett ellensége a füzőnek Carmen Sylva, a románok poétikus lelkületű királyasszonya. A királyné az iskolákban egy nyomtatványt osztott ki a leányok között, amelyben őket a füzőnek káros és az egészségre hátrányos voltát festi és utal arra is, hogy a füző nemcsak az egészségre káros, hanem a női test szépségét is erősen elnyomja. Szóval a románok poétikus lelkületű királyasszonya a füzőben az ujkor raffinált kinzóeszközét látja és ugyan ezt látja az angol és az olasz királyné is. Igazat adunk — a királyasszonyoknak. De mi mégis sejtjük, hogy az udvari bálkon a füzőnek koronás ellenségei az „ujkor raffinált kinzó eszközében” — jelennek meg. Mert tetszik tudni kérem, a nő — hiú...

A nyolcéves primadonna.

Nagyváradról, a gyermekszoba tarka-barka játékaik közül egy isten-áldott, nagy, kivételes talentummal megajándékozott gyermek indul el nemsokára művészi sikereinek kiszámíthatatlanul messze futó útjára

Ez a gyermek „csodababa.“ Nagyvárad nyolc esztendőös primadonnája: *Fényes Annuska.*

Fejlődésképes talentumára *Örley Flóra*, a kiváló művész *Beöthy László* figyelmét hívta fel. Fényes Annuska a múlt napokban került a Király-Színház szigorú és komoly dramaturgjai — *Beöthy László*, *Rákosi Szidi*, *Márkus László*, *Tanay Frigyes* — elé.

Egy kis rögtönzött pódiumon játszott. Elénekelte hegedűn kísérvé, illetve eljátszotta a Varázskeringő hires keringőjét, továbbá *Farkas Imréné* két dalát: a piros szalmakalapról és az ólomkatonáról szólót. Ezeknek eljátszása után teljes volt a csodálkozás és az elismerés. Oly értelmes, szép, színes éneklést, közvetlen, grációzus játékot, amilyent *Annuska* produkált, senkise várt.

A sikeres bemutatkozás után *Beöthy László* rögtön elkészítette a szerződést. A Király-Színházhoz másfél évre, évi hatezer korona fizetéssel leszerződött. Hogy mikor lép fel először *Annuska*, az még bizonytalan. Lehet, hogy a „Tancos regiment“ *Zephir* szerepét fogja először eljátszani.

Elvitázhatatlan, hogy a gyermek azon a fényes, de tövises pályán csak lassan bontakozhatik majd ki a maga teljes fényességében, mert hiszen még gyermek és tehetsége mellett nem állanak gazdag, hatalmas pártfogók, a kik nagygyá tesznek halványult csillagokat és ezáltal sokszor elhomályosítanak olyan fényes csillagokat is, kiknek ragyogásától és melegétől lelkünk egész rokonszenve és érdeklődése feljűk irányul, s szívünket a szociális érzelmek fogják el, ismét szembe látjuk a tiszta munka érvényesülését az odiosus kapitalizmus fegyverével, mely rendszerint legyőzi gyengébb ellenfelét. Kívánjuk tiszta szívünk szeretetével, hogy ez az ártatlan gyermek, a maga önzetlen gondolkodásának és fényes tehetségének kifejtését a másik uton juttassa érvényre a nagy pártfogó erényhősök támasza nélkül a — magyar színművészet örömeire és büszkeségére. (Káté).

FŐVÁROS.

A gázgyár ajánlatát már átvizsgálta a főváros részéről e célból kiküldött bizottság. A megejtett számítások szerint a gázgyár ajánlata évi másfél millió korona újabb jövedelmet biztosít a fővárosnak. Nem is számítva a közönségnek felajánlott tetemes kedvezményeket, bizonyosra veheti mindenki, hogy a társaság ajánlatának elfogadásával sokkal jobban járna a főváros, mint a házikézeléssel, amely nálunk semmiiben sem akar beválni.

A polgármester dísztag-sága. *Bárczy István* dr. polgármestert a Budapesti Tanítótestület legutóbbi közgyűlése az egyesület dísztagjává választotta meg. Az erről szóló díszlevelet a napokban adta át egy nagy küldöttség a polgármesternek, ki mindenkor nagy szeretettel foglalkozott úgy a tanüggyel, mint a tanítók és tanárok helyzetének javításával.

Kellemetlenkedés Kossuth Ferencnek.

A magyar királyi államvasutak pályaudvarairól kitiltották a *Népszavát*, a *Pesti Futárt*, a *Fidibuszt* s a *Magyar Figarót*. Ezt nem a kormány tette, hanem a Csomagszállító Részvénytársaság, amelynek a vasuti hírlapelárusító-helyekre szerződése van az állammal, jobban mondva: az államnak egy üzleti vállalatával, a *Máv.-val*. Ami a kitiltásnak a *Fidibusz*-ra és a *Magyar Figaró*-ra vonatkozó része, azt a pornográfia elleni igen nyhe védekezés szempontjából mindenki hallgatólag helyeselte. A *Népszava* kitiltása azonban mozgásba hozta a kormányt üzletszerűen támadó érdekköröket s az Ujságíró-Egyesülethez fordultak, hogy tiltakozzék ez intézkedés ellen. Az Ujságíró-Egyesület, amelynek kormánypárti ujságíró tagjai is vannak, s így méltán tarthatnának igényt e kérdésben a *kollegiális* kiméletre, a napokban tárgyalta ez ügyet. Egy előkelő hírlapíró kifejtette azt az elvitázhatatlanul helyes álláspontot, hogy a tiltakozás e kérdésben abszurdum addig, amíg a sajtótörvénynek nyíltan kifejező jogai sincsenek biztosítva. A sajtótörvény ugyanis azt mondja, hogy „gondolatait sajtó útján mindenki szabadon közölheti és terjesztheti.“ Már pedig akkor, amikor a nyílt tereken, utcákon való gondolatterjesztés — kolportázs — polgármesteri és rendőrhatalmási engedélytől függ s bármikor visszavonható, akkor tiltakozni akar az Ujságíró-Egyesület az ellen, hogy az államvasutak magántulajdonát képező *zárt* területen egyes lapokat árusíthatnak-e vagy sem. Szóval: ahelyett, hogy az egyesület a *törvényes* sajtójogok biztosítását sürgetné, ami jelenleg bizonytalan, egyes zárt helyeken akarja kiforszírozni a korlátlan ujságárusítást, amire joga aligha van és lesz. Az okos és helyes érvelés azonban megdőlt a választmány állásfoglalásán. Így aztán az egyesület *tiltakozott*. A *Népszava* szerint ez „ferias és derék“ állásfoglalás volt s meglegedett vele. Azonban akadt lap, amely keveselte s „lagymatagnak“ nevezte. Furcsa ez, kérem alássan! A sértett azt mondja, hogy elégtételt kapott s a bujtogató meg azt kiáltja, hogy kevés. Kérem szépen, nem kívánák-e az urak, hogy a *Reichspost* hirdethet röpiratát, „der wahre Franz Kossuth“, is árulják a pályaudvarokon? S ha úgy fáj nekik a *Népszava*, miért nem fáj a *Pesti Futár*? Vagy egyáltalán fáj nekik valami? Ördögöt. Csak kellemetlenkedni akartak Kossuthnak és Szerényinek.

Hol van ettől Kossuth, Szerényi és a Csomagszállító? Az emeleten. A mi véleményünk szerint a csomagszállító ur a saját területén s azt csinálja, amit akar. Ok nélkül bizonyára nem tesz semmit.

Dr. König Jzso

Villanygyógyító- és Röntgen-intézete.

Elektromágneses gyógyítás

magas feszültségű áram, kék fénykezelés, villamos fényfürdők és az összes egyéb villamos gyógy módok

BUDAPEST, IV., Károly-körút 24. 1/1. Liff.

Telefonszám 102-39.

Bevált gyógy mód minden idült bajnál.

Uj FINSSEN-féle ivlámpafürdők

sikerrel alkalmazva szivbajok, véredényelmeszesedés, szivszorongási rohamok, szivizombajok és ideges szivbaj ellen.

Rendelés délelőtt 8-11-ig, délután 2-6-ig. Kívánatra prospektus.

Mari regénye.

Fehér lilimból —
búja krizantém.
Az udvari tanácsos úr
áldozata.

A napilapok „Rendőri hírek“ rovatában, — a közel múltban — egy kis semmit mondó riport látott napvilágot:

Eltűnt.

Kertész Mária madarasi illetőségű, rendőri feltűgyelet alatt álló leány a Hajnal-utca 9. szám a lévő lakásáról nyomtalanul eltűnt.

Az ily fajta riport ma már nem bír izgató hatással. Egy földi lényvel kevesebb. Ez az egész. Az eltűnés okát ki kutatná? Kit érdekel, hogy Kertész Mária él-e vagy meghalt. Hiszen csak egy utcai leányról van szó, aki mindenkié és senkié. Bennünket azonban Kertész Mária eltűnése mégis nagyon érdekel!

A múlt év március havában a madarasi vasuti állomást hangos sírás verte fel. Kertész György madarasi gazda családja bucsuztatta szeme fényét, a tizenhat éves kis Mari, aki Budapestre készült szerencsét próbálni. A vonat fűtült egyet és vitte, hozta az ártatlan Mari Budapestre, ahol napokig rötta az utcákat. Nézte a fényes kirakatokat. S nagyot bámult, amikor a villanylámpák maguktól kigyuladtak.

Az egyik utcán egy ur barátságosan megszólította:

— Hová mégy kis leányom?

— Én, — felelt meglepetve Mari,

— kezét csokolom, hát csak megyek. Szolgálatot keresek.

— Igen?! No akkor kis leányom szerencséd van. Épen cselédet keresek.

Ha kedved van, szolgálhatsz nálam. Jó helyed lesz.

Mari és a barátságos ur hamarosan megalkudtak. És a tizenhat éves Mari szolgálatadóját boldogan követte annak lakására.

Ne szaporítsak a szót. Mari elbukott. Mari szeretője lett a — gazdájának, G. Ede udvari tanácsosnak.

Az udvari tanácsos ur, mint ahogy ez a méltóságos uraknál szokás, Marira, helyesebben Máryre ráunt

és a szegény leányt, akinek elvette a becsületét, nagyon rövid idő múlva faképnél hagyta.

Ami ezután következett, az már sablonos történet. Máry az utca leánya lett. Árulta a szerelmét, mert élni akart. És Máry szenvedett, fordulta őt a lelkiismeret, kinezta az a tudat, hogy nincs becsülete.

Megfogadta — önmagának, hogy becsületes lesz.

Fogadalmát tett is követte. Haza utazott Madarasra — becsületben megöszült szüleihez. Itt zárt ajtók fogadták. A szülők értesültek leányuk becsületességéről, és nem akarták, hogy a bukott leány átlépje házuk tisztas küszöbét. A tisztességes utra térni akaró Marinak szeméibe könyek gyűltek. Egy pillanatig gondolkozott, a magával hozott ridikülből papírost és ceruzát vett elő és ennyit írt:

Az Isten verje meg G . . . Ede méltóságos urat, aki elvette a becsületemet.

Jó szüelim bocsássatok meg.

Mari.

És az elbukott Mari a szülői ház udvarán lévő kutba ugrott. Mire kihuzták, már halott volt.

A sírdombjára hullnak, hullnak a hópehelyek . . .

Egy bukott leányról van csupán kevesebb. Az egész oly hétköznapi eset. Szót sem érdemes érte szólni egy betűt sem leírni, hát még kegyelettel gondolni rá, megkönyezni. Aki nem hiszi, kérdezze meg az udvari tanácsos urat! . . .

Sikkasztott a főkatholikus.

Nem segít a püspök.

Cziklay Lajos katolikus ujságíró volt Budapesten s ezen a címen a rég kikeresztelkedett ujságírók egyesületében alelnök lett. Kezelt holmi alapítványi pénzeket is, itt is, a zsidóknál, a katolikus Pázmány-Egyesületben is, amíg egyszer rájöttek az ujságírók, hogy befolyik a pénz, de a *Cziklay* zsebébe, de zsebébe s nem illett a süveg az alelnök ur fejébe.

Rövidesen elcsapták, mert mit is tehettek volna mást ezek a jó, kedves, bolond fiúk. Végre ők is elcsaphattak valakit; eddig csak őket csapták el. Megkegyelmeztek *Cziklay*-nak, nem bántották, mert hiszen *Csáky Gusztáv* Károly váci püspök megígérte, hogy kifizeti az eltűnt pénzeket, valami tizezer koronát.

Cziklay ezt úgy hálálta meg, hogy mindkét egyesület ellen röpi vet adott ki, hol fehérre mosta magát s befeketítette jötevőit, a katolikusokat is, a zsidókat is, hogy ezek haramiák s őt, a lilimtisztá embert, tönkre akarják tenni. Körutat tett a vidéki püspökségekben, ahol most szépet gondolhatnak a zsurnalisztákról.

De ez nem volt elég. Amikor letelet az idő, amíg bünyűileg üldözni lehetett volna azt, aki a sikkasztást elkövette, *Cziklay*, igen *Cziklay*, ő

maga, megszámláltási pert indított a budapesti Ujságírók Egyesülete ellen. Ha ezt tréfának méltóztatnak venni, rosszul teszik. A per itt folyik a budapesti törvényszéken s *Cziklay* megszámláltja az egyesületet. Az ám, no, így ám!

Időközben kiderült, hogy *Csáky* Gusztáv püspök nem fizet, mert *Cziklay* azt ígérte, hogy 1908. év végére befolyik a hiányzó pénz az egyesületbe. A pénz nem folyt be, sőt kifolyt, még több, mint 10.000 korona kifolyt valahová. Cseppfolyóssá lett. Levegő lett. A püspök tehát nem fizet. Ez egy. Az állam befizetett 500 koronát az együletbe, „mint minden évben.” Keresték a „minden évet” visszafelé. Most is keresik. Egy évet se találtak. Csupa szökő év volt. Vagy a pénz szökött el. Ma már fene se tudja, hová lett a pénz. No még egy. *Cziklay* nyugdíjat adott egy özvegynek, de még akkor, mikor élt az ura. Ezt tessék megérteni.

Az egyesület tehát számol — *Cziklay*nak. Így mondták ki. Az ujságírók, a derék, bolond, nyomorgó ujságírók mit tudják azt, hogy szocialdemokrata módra eltűnt a pénzük, az övék, a szájuktól, gyermekeiktől, rongyos mivoltuktól vette el valaki. Miért hallgatnak? Bűntársai vannak *Cziklay*nak a választmányban, vagy mi a fránya, hogy ilyen csend van a különben zajos egyesületben? Provokáljuk a sajtóper? Vagy lesz bűnpör *Cziklay* ellen? Kinek adták a pénzt a derék emberek: *Cziklay*nak-e, vagy testvéreinknek, akik „nem tudnak se élni, se halni?” Ha senki se beszél, mi igen. Mert mi nemcsak szánkkal, de szívünkkel is szeretjük a nyilvánosságot.

Vigyázz! Vigyázz!

Vasárnap nem szabad betegnek lenni.

Emil a jó a humánus a kötelességtudó **Emil.**

Igaz mese a Rókus-kórházból.

Ugy látszik, állandó rovatot kell nyitni az orvosi botrányoknak. Alig számoltunk még be az egyikről s máris van egy másik. Most egy olyan esetről rántjuk le a leplet, ahol az orvos ur öntudatosan rugta fel esküjét és csapta arcul a köteles emberszeretetet. Kegyetlen volt. Nem törődött egy fiatal élettel, mert lévén vasárnap munkaszünet. Pedig az orvos ur felesküdött arra, hogy a hozzá forduló szenvedőkön minden időben segíteni fog s — dacára ennek, nem rendelt, pihenni akart, sőt a fájdalomtól alig vánszorgó embert a szolgájával kivezettette.

Bienenstock Dezső 17 éves helybeli lakosnak mind a két kezefején mérges tályog keletkezett, amit a házi orvosával kezeltek. Vasárnap délután a tályog fejszakadt és erősen vérezni kezdett. Bienenstock Dezső kezelő orvosához rohant, azonban az orvost nem találta otthon. Kétségbeesésében a mentőkhöz fordult, ahol dr. Sebők mentőorvos azonnal megvizsgálta és *halálosan* kijelentette, hogy mind a két

tályog veszedelmes vérmérgezésbe ment át. Bienenstock Dezsőnek azt a tanácsot adta, hogy azonnal menjen a Rókus-kórházba, mert a *sebei életveszélyesek*. Amit a megrémült gyerekeMBER meg is tett.

Fájdalomtól eltorzult arccal lépett az inspekción orvos elé. Az orvos urnak bizonyára délutáni siesztáját zavarta meg, mert rámondult:

— Mit akar?

— Orvos ur, kérem, — felelt Bienenstock megszeppenve — a kezem...

— Fogja be a száját! Mit akar?

— Az Istenért, orvos ur, elvérek! — mondotta könyező szenekkel, a fájdalomtól elcsukló hangon Bienenstock, miközben kezéből patakzott a vér.

— Ma vasárnap van. Nem rendezek. Mehet!

Bienenstock könyörögni kezdett. De ez sem használt. Sőt az orvos ur, hogy „kellemetlen” páciensétől megszabaduljon, a kórház szolgájával kivezettette.

Ez történt az Urnak 1909. esztendőjében, az ország székvárosának legnagyobb kórházában, a Rókus-kórházban, ahol minden rozoga és ócska s hiába jajgatnak a szenvedő emberek. S a jajgatásukat meg tudjuk érteni, mert a kezelő orvosuk az — inspekción Schönberger Emil dr. ...

Kézdi Kovács László, a kritikus . . . (?)

Mindenkinek joga van a kritikához: — s ahoz, hogy úgy vegye a dolgokat a hogy látja — érti. Ez az eminens paragrafusa az egyének külön való ítéletének.

De kétféle kritika van, és pedig tömegkritika, mely a közérzésből fakad, — diadalra juttat sokszor, arra nem méltó dolgokat — és tanult, hozzáértő kritika, mely objektív be tud látni a dolgok mélyére, erős analitikával szét tudja szedni a látottakat, ismeri a szerkezetet, mellyel a mű felel, észreveszi annak valószínűségét és hibáját, csunyaságát, stilszerűségét, vagy stilustalanságát, morális kihatását. Mindezt meglátja és beszámol vele, mert ő az az orgánus, mely a hozzá nem értőket felvilágosítja a dolgok tárgyilagos oldaláról.

Tehát a legkevesebb követelmény az — hogy esztétikus legyen az illető, és értse a dolgát. Ha nem az, úgy minden egyes írása merénylet a kultúra és a művész ellen.

Szomorú tényként kell konstatálni, hogy zsenge, kezdő irodalmunk hemzseg az ilyes ugynevezett kontár, bitorló bíráloktól. Tekintélyes napilapok kritikusként használnak olyan embert, ki kollégai mivoltát nem tudja szeparálni bíráloi tisztétől, és összekeveri a saját inproduktív képességét, mások talentumával, annak rovására.

Például: Kézdi Kovács László, kritikusa az ország egyik legelterjedtebb napi-lapjának. Ez az ur minden festőt, ki nem úgy fest, mint ő egyenesen a tébolydába szán.

Egy festő merjen a másik festőről ily rosszmájuan írni.

Ennek az urnak egész festői pályafutása alatt csak nyírfák jutottak az eszébe. És az egész festészete nem áll másból, mint az ismétlések szomorú sorozatából, és pedig variálva: nyírfák özzel, nyírfák holddal, nyírfák tóval, nyírfák alkonyattal. Soha sehol egy új meglátás. Ugy látja a dolgokat ma, mint ahogy tíz év előtt látta. Sehol semmi emóció. Mindent úgy festett, ahogy más is festhette volna.

Az alkotás a művész gyönyörűsége, abba nem lehet beleszólása senkinek. És mégis „K. K. L.”-ur az ő tébolyító nyírfáival, másoknak mer ajánlani tébolydát. Ez az ur még soha sem biztatott senkit. Akiról is annak elmegy a kedve a munkától.

A legbántóbb, szomorubb az, hogy ezek az urak a fejlődés utonálló bástyái. A helyett, hogy a népet megértésre nevelnék, hát minden új törekvéssel szemben ellenszenvet szítanak. A legnagyobb szomorúság azonban a szindarab írók-részéről tapasztalható, kiket levág minden hozzáértés nélkül.

Az ilyen urakat egyszerűen elkelene tiltani az írástól, legalább az emberek nagy tömegét tudatlanságával nem vezetné félre. Minden kritikája tendenciózus, az akadémia szája ize szerint.

A tisztos törekvésű fiatalokat, kik egyéni utakat keresnek, hogy megtalálják a saját kifejező igazságukat, inkább jó akarattal, mint irányzatos rosszmájusággal kell elbírálni.

Sőt a festésről is lemondhatna, mert attól tartunk, hogy az emberek egyszer úgy elkeverednek a nyírfák annyiszori látásától, hogy fejszét ragadnák és kidöntik az összes nyírfákat, hogy elzárják a további festés lehetőségétől. És milyen kár volna azokért a szép fákért!

Színház és Művészet.

„A falu” ciklusból.

Ha csak egy kicsit lepislant zord, téli Ködsirjából a nap,
Lelkem kiszáguuld tornyos hörtönéből
S járja a falvakat.

Valami hívja, csalja szakadatlan,
Mezők s tarlok fele
S ily sóvár, babonás hangulatban
Alig bírok vele.

Kinoz, gyötör, s ragadna magával,
A betege vagyok,
Lelkem szűz pusztuló rétek fölött szárnyal
S én, — itt maradok.

Lélekvesztetten, komor vágyódásban
Rovom az utamat,
A város zúgó, gyilkos zsvijában
A paloták alatt.

A Vág mentéről szakadt el a lelkem
S tán most is ott lebeg,
Elvitte hozzá, — tudja, hogy szerettem, —
Bus izenetemet.

S mielőtt távozom, szemeim lehunyva,
Hiszen az óra fut:
Lássak még egyszer áldva, térdrehullva:
Mezőt, folyót, falut . . .

Peterdi Andor.

Színészakadémia. Az Országos Színészakadémia növendékei szombaton este megismételték *Szemere* György *Erősek és gyöngék* című darabjának előadását. Az előadás kitűnően sikerült, ami *Gál* Gyula tanár érdeme.

Földes Imre új darabja. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága *Földes* Imrénék „A császár katonái” zseniális és népszerű szerzőjének új darabja lesz, melynek címe: „Hivatalnok urak.” A darabra már erősen folytak az előkészületek.

Hangverseny. A „Magántisztviselek Otthona” március 4-én saját helyiségeiben kabaréval egybekötött táncestélyt rendez. A kabarét *Varjas* Antal a Royal Orfeum kiváló művésze rendezi.

Royal-Orfeum. A Royal-Orfeum új műsorából különösen a „Háló szobaleány” című bohózatot kell kiemelnünk, mint olyat, mely eredeti frissességével, az elcsépett cöchoneriai autieszisztikus motívumait messze elkerülő finomságával üdíti a szellemet. De főmozgatója a sikernek, amelyet e kis darab kelt az Orfeum két legkiválóbb tagja: *Solti* Hermin és *Boross* Géza. *Solti* Hermin, a modern kabaré muzsának egyik legelső interpretátora most is könnyed eleganciával tündököltette tehetségének fenyves oldalait. *Boross* Géza, a fiatal művészgárda férfi-oszlopa. A komikumban megnyilatkozó szellemét kevesen tudják olyannyira és olyszépen kinyilatkoztatni, mint e fiatal művész.

Vidéki színház. Szombaton volt a bemutatója — *Kassán* — Buchbinder és Jarnó híres operettjének „Az Erdész leány”-nak. Régen látott sikert hozott az operett színrehozása. A szereplők közül kitűntek elsősorban: *Váradi* Margit ki szépen előadott énekszámjaival iskolázott hangjával, művésziességgel át-gondolt játékaival, méltán kiérdemelte a neki szóló tapsokat. *Vágóné* Margit temperamentumával, kellemes csengő hangjával, *Merei* Margit bájos egyéniségével, szubrettkészségével csak gyarapították sikereik számos sorát. Kis szerepébe kivált Révi Vilma. Férfiak közül *Barics* Gyula, *Miskel* József, *Serfőző* György, a régi jók voltak. Különösen kitűnő volt *Magyar* Lajos. A rendezés *Faragó* Rezső hozzáértését bizonyítja. A zenekart *Simándi* József vezényelte, ki ezuttal is bebizonyította, hogy a vidék egyik első karmestere.

Tessék kérem . . . !

**„Négy nap óta nem ettem!”
Hol a gyermekvédelem?**

Van az országban egy a jótékony-ságát, páratlan humanizmusát, felebaráti szeretetét sippal, dobbal, cintányérral hirdető liga, amely az elhagyottak felkarolását és a züllésnek induló gyermekek megmentését tűzte ki céljául. Szóval az „Országos Gyermekvédő Ligá”-ról szól a nóta. Mágus urak, újdonsült bárók, felkapaszkodott nagyságok állnak az élén és a társadalom, a jó és nagy szívű társadalom áldozatkészségével tekintélyes anyagi támogatásban részesíti — a Ligát, mert hisz oly nemes és magasztos célért küzd: „Megmenti az elhagyottakat, megmenti a gyermeket — a zülléstől.”

Szép cél, sőt dicső a cél! Csupán az a baj, hogy ezen célt a Liga hét és kilenckoronás, avagy koronák nélküli vezetői, a szokott nagy uri kényelemmel szolgálják. Tükrös falu,

süppedő szőnyeges, mahagonis butoru szobákból akarják a nyomort és a züllést megakadályozni. De bocsánat, a Liga vezetői az elfogyasztott pezsgő hegyibe egy kis mulatságot is szoktak rendezni — rendőri aszisztencia mellett. Elmennek a nyomort tanulmányozni és . . . és mikor kedvtelésüket kielégítették, összeszorult szívvel, irtóztató szájalommal betérnek valamelyik előkelő mulatóhelyre s ott cigányzene és pezsgő mellett a nyomorban sanyaló emberek és az elzüllött gyermekek, a jövő fegyháztöltelékeken — szánakoznak. S ennél többet igazán nem lehet tőlük kívánni!

A világot sem akarjuk a Liga figyelmét felhívni, arra a sok száz gyermekre, akik rongyos ruhában, dideregve, arcukon a nyomor irtóztató bélyegével kávéházi-kávéházra járnak és remegő hangon kínálják olesó áruikat:

— Tessék kérem . . . ! Négy nap óta nem ettem! Tessék kérem . . . !

A Liga ezeket a zülléshez közel álló gyerekeket nem veszi észre. De minek is venné észre! Mert ha észre venné ezeket megmentené a társadalomnak, igazán lenne miért ütni a mellét. Nálunk pedig kiveri igaz érdemből a mellét, mellékes az ugyan, hogy a kávéházaló gyermekek 90%-a „pálya futását“ Vácon vagy Illaván fogja befejezni. Ugy-e bár Kegyelmes, Méltóságos és Nagyságos Liga egy pár száz züllésnek induló gyerekekkel több vagy kevesebb az teljesen mindegy? Ezeket megmenteni teljesen felesleges? Vagy talán a társadalomnak sok-sok ezer koronája sem elég erre? Drága ott is az adminisztráció?!

Erre kérünk választ Kegyelmes, Méltóságos és Nagyságos Gyermekvédő Liga!

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megmenti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekük egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsió szívesen fogadja és könnyen emészt meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fill. Kapható minden gyógyszertárban

Bodor Imre hirdetésére felhívjuk t. olvasóink figyelmét! A fényképezet legmodernebb vívmányaival teljesen megismerkedve jött haza évekig tartó tanulmányutjáról s ezeket állandóan alkalmazva műtermet nyitott a VI. Király-u. 84. szám alatt, amelyben rövid működése alatt is már teljesen kiérdemelte a közönség partfogását.

Jegyzetek az új értékeléshez.

Hatvany Lajos új értékelését fejteget egyik tárczájában s bár előbb fölöslegesnek, szinte nevetségesnek tart minden értékelést, a végén új értékelés szükségét hirdeti. E kis botlás után kijelenti *Hatvany* Lajos, hogy *Gyulai* Pálnál megszünt a magyar kritika s ő most felveszi a harcot Gyulaival, akinek hatása alatt évekig dolgozott a Budapesti Szemlénél. E harcban megállapítja, hogy *Petőfi*, *Madách*, *Katona* értékelésére eddig senki se vállalkozott, tehát ő vállalkozik. Elfelelkezik eközben arról, hogy Gyulai után s vele szemben *Tolnai* Lajos, *Vajda* János és *Palágyi* Menyhért ezt már megcselekedték s például *Palágyi* Menyhért állapította meg nagy és sikeres tanulmányában *Madách*-ról, hogy az „Ember tragédiája“ nem könyvdráma, hanem elsőrangú színpadi mű. A fiatal esztétikusnak ezen tévedése nem tűnhetik fel az avatlanoknak, akik hozsannát zengenek e tekintélyromboló tüzes kritikának, a kinek tekintélyét a *Gyulai* Pállal, *Riedl* Frigyes-sel való kávéházi együttülése szerezte meg — a modernnek előtt. A sok önvalomásos cikkben egyet találtunk kielégítőnek. Azt, hogy *Hatvany* Lajos beismeri, hogy a költőnél az a kiválóság, a mikor a gondolatot fedi a szó s amikor a költő őszinte és igaz. Ahogy *Taine* is megmondta már. E pontnál eszünkbe jut az a kritika, amelyet *Hatvany* Lajos a forró igazlelkű költőről: *Szilágyi* Gézáról irt annak idejében. Akkor kárhóztatta ezeket a szép vonásokat *Szilágyi*-ban. Ma örömmel látjuk a mai *Hatvany* Lajoson keresztül, aki felszabadult Gyulai hatása alól, hogy milyen igaz, nagy és kiváló költő volt akkor is, ma is, *Szilágyi* Géza.

HIBEK.

A farsang vége.

(A „Meteor“-ban két ur beszélget.)

— Dicsértessék az Ur . . .
— Pardon! Szerény személyem nem részesült abban a kiváló szerencsében, hogy rendezett vallási viszonyok közt éljek és így . . .
— Erre az így-re nem vagyok kíváncsi.
— Nem? Így is rendben van, mert csupán azt akartam tudni, miféle ihlet szállotta meg, hogy engem ily szokatlan szavakkal üdvözölt.
— Hm! Hát tudja kedves öregem, a bibliában meg vagyon írva, hogy a farsangi mulatozás után a magába szállás következik. Ergo dicsérjük az Urat . . .
— Jó, jó! De én azt szeretném tudni, hogy a magabaszállásnak mi az értelme? Mi az?
— Hogy mi az? visszavonulás és mint jó róm. kath. a visszavonulást a magabaszállás fedezi.
— Nem értem!
— Nem! Hát megmagyarázom. A Mindenhatónak parancsát: Szaporodj! — hűen követtem. Kilenc darab leá-

nyom van és mind a kilenc gyermekem bálókba jár.

Minden bál egy-egy havi fizetésemet emésztette fel. Mert a gyermekeknek bálózni kell. S ott szerezhettek . . .

— Már kezdem érteni!

— Fenét érte! Az egyik leányom szerzett egy orvost magának, akiről kislát, hogy csak gyepmester jelölt. A másik leányom, aki színinövendék, egy érdeknélküli mecenást szerzett és erről meg az sült ki, hogy ő maga is vágyik egy mecenás hölgy érdeknélküli barátságára.

— Szép dolgok!

— Várjon még! A harmadik leányom már csak torokgyíkot szerezhettek . . .

— Szóval beteg.

— Csak volt! Mert a gyepmester-jelölt, amikor még mint orvos szerepelt, különös gyógymódot ajánlott. A torokgyíkot *pápaszemmel* gyógyította.

— Hihetetlen!

— Pedig egyszerű! Hallotta-e már valaha valakiről, hogy az *pápaszemes* torokgyíkban halt volna meg?

— Nem!

— A negyedik leányom bélcsavardást szerzett . . .

— Ugyebár, ezt meg liffel gyógyították?

— Miért liffel?

— Nehogy sokat csavarogjon — fel és alá — hát liffen jártatták.

— Hallja, velem ne vicceljen . . .

— Én nem viccelek. Sőt a legkomolyabban kérdelem. Ön mit szerzett?

— Én . . . én egy tucat pofont az udvarlótól és egy csomó adósságot . . .

(Katé)

Ugron és a Vezérek. A szociáldemokraták lapja a Pénzügyi Compaszból kihalásztta azt a tíz év óta tudott dolgot, hogy *Ugron* Gábor 12 helyiérdekű vasutnál igazgatósági tag s ezt, mint skalpot felfűzve korrupcióról kiált. A Népszava — épen nem Istenszava elfeledkezik, vagy inkább „polgári módon“ elhallgatja ezt, hogy ezeket az igazgatósági helyeket *nem a jelenlegi kormány adta Ugronnak*, hanem azokkal akkor tisztelték meg őt, amikor a jelenlegi függetlenségi párt *ellenzéki* volt, tehát nem kormány-szolgálatokért kapta e néhány száz koronát jövedelmező igen felelősségteljes s nehéz tisztségeket.

De nézzünk csak át az erkölcsbíró szerepében tetszelgő szociáldemokrata pártba. Hogy állunk ott a hivatalokkal. Hogy állunk? Kérem szépen: a párt elnöke (s derék elnöke) *Garbai* Sándor. Ezidőszertől kívül belül *kilencz* hivatala van, köztük *három* jól díjazva. Mint a munkásbiztosító pénztár alelnöke 9000 koronát kap, ezenkívül az Építőmunkások elnöke s az Építőmunkások szerkesztője. E három állásában négyszer annyi a jövedelme, mint *Ugron* Gábornak a 12 vasutól. S a Népszava azt írja, hogy megbocsátja *Ugronnak* e 12 állást. Hát ki bocsát meg *Garbainak*, *Bokányinak*, *Kiss* Adolfnak, *Groszmann* Miksának, hogy holmi 8—12000 koronányi évi fizetésért és jövedelemért *felfüggesztessék* elveiket, amelyekért éltek és nem haltak meg, hanem hallgatnak. Ha erre van bűnbocsánat a Népszava-

vánál, akkor tisztelettel vegye a szá-jára *Ugron* nevét, mert ez ma is azt vallja, amit mindig. A *szab*, amelyről olyan sokat viccelnek egyes alakban, úgy látszik, odaát kezesekké tette a szociáldemokrata tigriseket: Tehát: csinján a váddal, s inkább foglalkozzanak az irodalommal.

Helyreigazítás. Az előbbi számunkban egy sajtóhiba csuszott bele. Ugyanis *Ruttkai Jenő* szatirráját nem „Vasvármegye“, hanem a „Szabolcsvármegye“ című lap közölte *Ruttkai Gyula* néven.

Kabaré Nagytétényen. A nagytétényi közönség szépen sikerült kabarét rendezett a háziipari egyesülete javára. Kiemeljük *Löwy Irmát* és a két kis *Zimmermann* leányt, akik mókáikkal és brilláns zongorajátékokkal méltán rászolgáltak a közönség elismerő tapsaira.

Az Országos Filharmóniai Zenekar a vidékre viszi a filharmóniai hangversenyeket. Első állomása lesz Marosvásárhely. Helyes. A husz filléres hangversenyek beváltak, tehát folytatni kell azokat. Folytatni, mondjuk. Tudniillik jó az eszme, bevált s ez a fő. De azért *Kun* László megelégedik arról, hogy *ki teremtette meg a népszerű filharmónikus hangversenyt Magyarországon*. Megmondjuk. Nem ő. Más. Ő csak átvette a kész dolgot. Ezt akartuk mondani.

Ösztöndíjak. Aki ezután is azt hiszi, hogy a magyar állam és ennek képviselője, a kultuszminiszter, nem törődik az irodalommal, az roszindulatu, vagy ostoba. *Apponyi* Albertnek eszébe van az ordis is, hogy az irodalmi tehetségeket megfelelő módon támogassa s így a tehetségek elkallódásáról szóló panaszt beszüntesse. Az ujságírók nyugdíjintézetének kifizetett 40.000 korona évjáradékot kívül ezidén több mint harminc író kapott segélyt és ösztöndíjat a kultuszminiszteriumtól. Számátalan név forog közszájon, akiknek az állam módot a művelődésre, ez is bizonyosság arra, hogy *Apponyi* Albert, *Molnár* Viktor és legifjabb *Szász* Károly helyesen fejlesztik a magyar kultúrát.

NYILT-TÉR. *)

Nyilvános köszönet.

Guttermuth János országszerte jól ismert műfog-spezialistának bámulatos kézügyessége, valamint lelkiismeretes munkája elismerésért hálás köszönetet mondunk.

Guttermuth János ur a magam, valamint nőm részére teljes fogsort készített. A fogsorok kitűnően beváltak és teljesen pótolják elvesztett saját fogainkat. — Ezt a köszönetet egyrészt hálából nyilvánítjuk, másrészt pedig azért, hogy felhívjuk a m. t. közönség ama részének figyelmét, amely szintén foghiányban szenved arra, hogy teljes bizalommal forduljanak *GUTTERMUTH* JANOS-hoz. kinek fogorvosi és fogtechnikai rendelő intézete Budapesten, VII. ker., Baross-tér 20. szám alatt van.

Teljes tisztelettel

Neuburger Ferenc és neje.

*) Az e rovatban közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A jó szomszédok. Heki Ferenc és Mézner Ferenc óbudai szomszédok évek óta olyformán enyelegnek egymással, hogy mindegyiküknek legnagyobb gondját képezi, miképp árton a másiknak. Tegnap éjjel Heki Ferenc támoiyogva ment haza — a korcsmából s mikor a szomszédja házához ért, az ablakok tábláit, szám szerint hetet, öklével bezúzta és az ablakrámkát is összetörte, miközben bekiáltott: „Gyujts lámpát, gazember, hadd löjjelek le!” Méznernek halálra ijedve a rendőrségre rohantak és a jó szomszéd ellen feljelentést tettek.

Kardpárbaj. Tegnap délután G. Rezső ügyvédjeit Sz. Béla ügyvédjelölttel kardpárbajt vívott, melyben Sz. Béla a mellén könnyebb természetű sérülést kapott. A párbajra okot kávéházi összeszólalkozás szolgáltatót.

A vitézek verekedtek! Tegnap éjjel a Király-utcában hat K. u. K. Infanterist, nem tudni, mi okból, összeverekedett. Kikerült a gyikleső és kivételesen nem a „cibil“, hanem az egymás fejét vagdoszták. Az előhívott patrol a vitézeket bebiserte.

A sikos járda. Kovács Elemér realiskolai növendék tegnap délután a Hold-utcai sikos járdán oly szerencsétlenül csuszott el, hogy bal lábát eltörte. A szerencsétlenül járt tanulókat a mentők a lakására szállították.

Táncestély. A „Magyar Kivitelei és Csomagszállítási Részvénytársaság“ tisztviselői 1909. március hó 6-án az „Egyesült Lipótvárosi Polgári Kör“ összes helyiségeiben táncestélyt rendeznek.

Angol rendszerű fogműterem. A közelmúltban gyakrabban rámutatunk azokra a visszaélésekre, amelyek a fogászat, a fogtechnika terén annyira elharapódtak, hogy e különben annyira közhasznú pályát a gyanu homályába kezdtek burkolni. Annál nagyobb örömmünkre szolgál, ha most oly hirt közölhetünk, amely mellett bizonyít, hogy e szakmában is az igazi tehetség és törekvés megtalálja a maga érvényesülési formáját és kiszakítja magát a már-már konvencionálissá váló kétség árnyékából. Ezt a tényt konstatálhatjuk Mr. Roman-nál, aki Rákóczi-ut 14. sz. alatt angol rendszerű fogműtermet rendezett be. Nem akarjuk reklámfrazisok halmozásával lerontani azt a törekvést, amelyet e szakmájában — mester férfi angol és francia tanulmányai felhasználásával, műtermében óriási sikerrel visz diadalra, de a teljes és biztos eredmény, amelylyel Mr. Roman pácienseit kielégíti, melegen ajánlhatjuk őt mindenkinek.

A természet mindig a legnagyobb gyógművész, eszközei és utai csodálatosak. Így például a csukamájolaj is oly gyógyerőket tartalmaz, minőket emberi lény előállítani nem képes. A legjobb ízű és legkönnyebben emészthető csukamájolajat nyújtja a „Scott-féle Emulsió“, mely most minden gyógyszerárban kapható.

Szívbeteg és véredényelmeszesedés ellen Finsen-féle lviámpafüldőket alkalmaz dr. Hönig Izó villanygyógyító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a koppenhágai Finsen intézetben több mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalomtalan gyógyeljárás sikerét szívbillentyűbeteg, szívizomgyógyulás, véredényelmeszesedés ideges szívbaj és szívzorongási rohamok (asthma, angina pectoris) esetében.

SPORT.

Lóverseny.

Rákosi díjra. Armand 4:1, a Nagy alagira Gara 3:1, a Przedswitre Rentier 7:1 odssal kapható.

A Nagy alagiban Csompora üli Garát, Fejes Peiát, br. Neumanns Excellencet, Shinn Sárgecsikót és Dillon Formidable II-öt.

A Przedswit-handicap valószínű indulói: Rentier (Krousil), Beau mérite (Blades), Tábornok (Janek), Jalouse (Szente), Álnok (Pretzner), Vansittart (Taral), El Mokhattam (Carlslake), Simeon (?), Vincenz Albert (Aylin), Trombitás (Walkington), Pagony (Miles), Kondor (Vivian), Kacér (Hewitt).

Az alagi treeningpályát jégkéreg borítja s így az egész vonalon csak a szalmaágyakra szorítkozik a munka.

Pache Jorióval készül a Rákosira. **A Lincolnshire-ra** Succourt fogadják erősebben.

C. Jones nevű zseké fog nálunk lovagolni a sikversenyekben. C. Jones tavaly Angliában 177 lovaglása közül 21-szer győzött.

A Rákosira és a Nagy alagira ma van a kis bánatjelentés.

Mulass, Mutabur és Golf 14:1 fogadhatók a Háromévesek nagy handicapjára.

KÖZGAZDASÁG.

Kornfeld Zsigmond báró a magyar pénzügyi világnak ünnepeét jelenti a királyi kegynek az a megnyilatkozása, amellyel a Magyar Általános Hitelbank kitünő elnök-vezérigazgatóját Kornfeld Zsigmondot a magyar bárói méltósággal díjmentesen tüntette ki. — Az uj

báró aki ismerőseinek őszinte sajnálatára ez idő szerint még beteg fekszik, kiváló disze közgazdasági életünknek. A Magyar Általános Hitelbankot az ő vezetése tette azzá, amivé fejlődött. — Az ő pénzügyi genije, nagy intelligenciája és páratlan szaktudása sokban hozzájárult ahhoz, hogy hazánk zilált pénzügyi viszonyai a rendes kerékvágásba terelődtek. — Szívöböl kívánjuk, hogy Kornfeld Zsigmond báró egészségét mielőbb visszanyerve, élére állhasson mindazon intézeteknek és vállalatoknak, amelyeknek nagygyá fejlődése szoros kapcsolatban áll az ő nevével, és egyeniségével.

Székely Ferenc a Belvárosi Takarékpénztár érdemes elnök-vezérigazgatója a napokban rendkívül tartalmas és magvas felolvasást tartott a Fővárosi Kereskedők Egyesületében az önálló magyar jegybankról. — A pénzügyi körökben nagy tekintélynek örvendő elnök-vezérigazgató felolvasását az illusztris közönség a legnagyobb tetszéssel fogadta és meggyőző okfejtéseit állandó helyeslésekkel kísérte. — A felolvasó szerint, tekintettel a különböző konjunkturákra, különösen pedig a rendkívül válságos és feszült nemzetközi helyzetre valószínűtlen az önálló magyar jegybank felállítását. — Sokkal valószínűbbnek tartja, sőt a magyar pénzügyi és közgazdasági helyzetére sokkal előnyösebbnek véli, ha most a közös jegybank 1917-ig meghosszabbítatik. — Ha nem is értünk egyet Székely Ferencnek e véleményével, mert álláspon-tunk, amint azt olvasóink előtt már több ízben kifejtettük, az önálló jegybank feltétlen felállítását kívánja, tagadhatatlan, hogy a felolvasást igen ügyesen és nagy pénzügyi tanulmányra való készütsége tartalmazott és hallgatóira a legmélyebb hatást gyakorolta.

Az ipartanács ülése. Az országos ipartanácsot Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter március 8-ikára teljes ülésre hívta össze. Az ülés a kereskedelmi minisztériumban lesz a következő tárgysorozattal:

1. Az országos ipartanács osztályainak megalakítása. 2. Az ipari munkának vasár- és ünnepnap szüneteléséről szóló törvényjavaslat előadói tervezete.

Az „Anker“ élet és járadékbiztosító-társaság (Magyarországi igazgatóság, Budapest, Erzsébet-tér 13.) 1909. január havában benyújtott a társaságnál 1037 ajánlat 8,561.340 K. biztosított összegre és kiállított 861 kötvény 7,094.197 K. összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,740.000 K-t, élet és elhalálozás folytán kifizetett 761.250 K-t. 1907. december 31-én 174 millió K. biztosítási állomány 538 millió K. halálozások és esedékesség vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 338 millió koronát fizetett ki.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank r. t. e hó 24-én tartotta rendes közgyűlését **Schreyer** Jakab dr. elnöklésével. A bank tiszta nyeresége 311.522 kor. 31 fillér. Ebből részvényenként 11 korona osztalékot fizetnek, ami 5 és fél százalékos kamatozásnak felel meg.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank mérlege 12,727.170 kor. bruttó nyereséggel zárult, amely a leírások és üzleti költségek levonása után 10,100.993 kor. tiszta nyereséget jelent az 1908. évre. Ez a részvénytőke 21-91 százalékos kamatozásának felel meg. Osztalék 160 korona, mely 16%-os kamatozásnak felel meg.

A Budapest-Józsefvárosi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság 25-én tartotta Baumgarten Sándor kir. közalapítványi igazgató elnöklésével évi rendes közgyűlést. Az évi jelentést, a zárószámadásokat a közgyűlés elfogadta, a fölmentvényt megadta és elhatározta, hogy 6%-os osztalékot fizetnek a részvényeseknek.

A Magyar Sajtó-Bank r. t. 27-én tartotta alakuló közgyűlést.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank nyereménykötvényeinek 25-én volt a húzása, melyen a 75.000 koronás 16-nyereményt 1869 sorozat 40. számú kötvény nyerte meg.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank r. t. 39-ik rendes közgyűlést folyó év március hó 11-én d. e. 1/2 12 órakor (V. Dorotya-utca 6. szám) alatt tartja meg.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank r. t. ezidei közgyűlésének határnapja március hó 16-ára van megállapítva.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank serajevói vállalkozása ellen csak nem szűnik meg az osztrák agyarkodás. Az okupált most már anekták tartományokban ez volna az első jelentősebb magyar vállalkozás s az osztrák kápiság ezt is fájlalja tőlünk. Reméljük, hogy a magyar kormány sikeresül fog az osztrákoknak eme pökhendiségét a legnagyobb eréllyel és sikerrel minden irányban visszautasítani.

A Magyar Gázizzófény (Auerfény) Részvénytársaság március 11-én tartja ezidei közgyűlését.

A Magyar Vasuti Forgalmi Részvénytársaság 1908-dik üzleti-éve ismét tanujelét adja annak a szakszerű vezetésnek, amelyet a társaságnál eddig is tapasztalhattunk. Ennek eredménye az, hogy a társaság a folyó évben részvényeseit 12 1/2%-nyi osztalékban részesíti.

FOGAK

szájpadlás és gyökéreltávolítás nélkül 4 koronától fölfebb. 10 évi jótállással. Az általunk készített és a párisi fogorvosi Akadémia kiállításán az aranyérem és díszkeresztet, a pécsi kiállításán 02 ezüst-éremmel kitüntetett fogorvosrágásra kitünően használhatók, könnyen megszokhatók, a beszédben semmiféle zavart nem okoznak, szagot, ízt nem kapnak, a szájtól ki nem vehetők, a valódi fogakat teljesen pótolják. Továbbá aranyhídnak és koronák egyecül speciális készítői

Grossmann Simon Dr. Illes Márton
technikai főnök rend. fogorv.
Budapest, Erzsébet-körút 50. I. em. II. Royal-szállóval szemben.

Óvás! Kérlek a pontos címre ügyelni, mert téves címmel nem vagyunk azonosak. Ezen cég a Grossmann nevet egy hirdetőt bérelte, hogy használata által a régi jó hírnevű intézetünket kereső közönséget félrevezesse. Tehát figyelni a házszámra és emeletre.

Fogorvosi intézet. Rendelés egész napon át este 8 óráig Vasár- és ünnepnapokon is. Szakorvosi rendelés fog- és szájbeteg részére. Fogtömések a leggondosabb kezeléssel. Speciális fájdalommentes fogtömések. Régi, rossz fogorvosok általakítása megvárható. Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek. Mérsékelt árak. — Részletizet s re is. Telefon 83-50.

Kiadja:

A „Napló“-ujságvállalata.

Igazgató: Erdész Zsigmond.

BRÁZAY
SÓSBORSZESZ
A LEGJOBB

ÓVAKODJUNK
ÉRTEKTELEN
UTANZATOKTÓL!

Kávéházak és Vendéglősök figyelmébe.

Prenner József — mű- és épület-lakatos —
Budapest, VIII., Üllői-ut 58. sz.
(Futó-utca sarok.)
Készít: lépcső- és erkély-korlátokat, kapukat, sárkerítéseket.
Kovácsolt vasszerkezeteket. — Tűzhelyek minden nagyságban állan-
dóan raktáron vannak. — Telefon 59-94

VARGA ISTVÁN ::
eszlingeni faredőny, jalousia és vászonredőny gyártása.
EÖTVÖS-UTCA 23/b. ☐ Telefon 89-43.
Javításokat és jókarban tartást, valamint díszmű
butor-asztalos munkákat jutányos árban elvállalok.
Vidéki rendelésekre azonnal válaszolok.

Geiringer Arnold
műszaki ezimfestő
Budapest, VII., Dohány-u. 78.
Speczialista üvegtáblákban.
Készít cégétáblákat fára, bádogra és viaszvászorra, a
mai kornak megfelelő izékes kivitelben, jutányos árak
mellett.

Természetes forró-meleg kénés forrástó
a Thermál-szálloda földszintjén, iszapborogató-
sok, kő- és kádfürdők a Nagyszálloda föld-
szintjén. Gondos peanó. A téli fürdővízre vonatkozó
felvilágosítás végett forduljon a budai Szent Lukács-
fürdő igazgatóságához.

Kristály-
forrás-ásványvíz étvágyat javít,
gyomorrontást megakadályoz.

Magánkutatásokat,

megfigyeléseket,
nyomozásokat,
házassági vala-
mint kényes csa-
ládi ügyekben is
legdriskrétebben
legpontosabban
és legjutányo-
sabbban teljesít

Szita Flórián

irodája

Budapest, VII.,
Hársfa-utca 18.

Nincs fény! — Nincs takarítás! ESTIN-nélkül

ugy az „Auer,” mint „Inavert”-nél anélkül, hogy
alakban változnának. Könnyű felszerelés után a leg-
erősebb fényt háromnegyed rész gázmennyiséggel ériük
el, emellett mint kis állító, mint veszély meggátoló,
utólrérhetetlen.

Kapható: Magyarországi vezérképviselőségénél
Budapest, VI., Szerecsen-utca 7. szám.

! HAZAI IPAR !

Kézimunkák előrajzolt kezdett és kész
kivitelben, továbbá hozzávaló kelmék és anya-
gok legjobban olcsó árak mellett kaphatók
GERTLER-nél, József-körút 75. sz.
A Mármaroszigeti Szövő és Himző Iskola
készítményei. Egyedüli elárúsító hely. Vidékre
árjegyzék ingyen és bérmentve.

Jászapáti Kaszás Sajos

ETTERME Budapest,
VII., Rákóczi-ut 46.
A fővárosi és vidéki közönség kedvenc találkozó-
helye. Pompás magyar konyha, saját termésű
— balatonvidéki borok, figyelmes kiszolgálás. —

Ladányi István orvosi kötszerész és keztűis
Budapest, VII., Thököly-ut 17.
ajánlja saját készítményű **sérvkötő, haskötő, köldököt-
és suspensoriumait.** Nagy raktár **irrigateur, tejszivó,
leeskendő, gúresér (gummi) harisnya** és mindennemű kö-
tszerket. Valódi angol és francia gummi különlegességek. **Vidéki
megrendelések gyorsan és lelkiismeretesen eszkö-
zöltetnek.**

Gyerünk a „**Gambrinus**” étterembe
Erzsébet-körút és Wesselényi-utca sarok. — Az előkelő közönség
találkozó helye. **Naponta nagy katonazene.**
Hetenként háromszor a budapesti 1. honvéd gyalogezred zenekara
— játszik, dezséri **Bachó István** karnagy vezetésével. —
Elsőrendű étterem. Kifünő konyha. Pompás italok.

Medek R. TELEFON 55-47.
VII., Rottenbiller-ut. 19.
Fényképezés, aquarellék,
platinotípiák minden
modern kivitelben.
Photograph. TELEFON 55-47.

BÖR és talp, legjobb gyártmányok
cipőtelsőrészek
saját készítmény, óriási választék-
ban, daczára a nagy drágulásnak,
rendkívül olcsó árban kaphatók.

Gyöngy Sándor bőrgyári raktárában
BUDAPEST, III., Tavasz-utca 1. szám.
Elismerő oklevéllel kitüntetve 1904-ben.

— **Képes árjegyzék ingyen**
Mielőtt személy-, jelzalog-, v. építési
kölcsön
íránt intézkednék kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 57. szám
Telefon Interurban 46-1.

Fogak

és fogsorokat szájpadiás nélkül
a természetes fogaktól meg-
nem különböztethető és rágás-
ra kitűnő 10 évi szavatosság
mellett készít

Guttermuth János Kifüjtetve
mű-fog speczialista
BUDAPEST, VII. Baross-tér 20. I. jobbra 3.
Kérem a névre és az ajtószámra figyelni,
mert ketten vagyunk e házban. — Érkezés-
kor kérem a kapu alatti táblán levő 3-as
számu gombot meggyomni, hogy az érke-
zők sorrendje betartassék. Telefon 159-63.

BODOR IMRE fényképezés i
műintézet. —
BUDAPEST, KIRÁLY-UTCA 84. szám.
Fényképek 12 vizit fénykép 1 forint.
12 kabinet „ 2-90 kr.
Bérletfényképek 10 percz alatt készülnek.
Művészies kivitelben!

Meteor Kávéház
— BUDAPEST, Erzsébet-körút 6. szám. —
Minden ünnep **nagy katonazene**
és vasárnapon **Családok kedvelt találkozóhelye.**
Budapest legkedveltebb kávéháza.
Lakner Lajos
a „Meteor” kávéház tulajdonosa.

Halló! — Halló!
Ujonnán megnyitá a
TISZA SZÁLLÓ
uj bérlők által.
Budapest, VI., Révay-utca 24.
Hatvan szoba, villanyvilágítás, rézágakkal. Hóna-
pos és naposobák 1 irtól feljebb kaphatók.
Fürdő a házban. Nyilvános telefon állomás.
TELEFON 107-00.

Gyógyforrás-szálloda
Budán, a Lukácsfürdővel szemben.
Putzer György nagyétterme
V., Váci-körút 14.
Minden este elsőrendű cigányzenekar

Hirdetéseket,
hirdetés- és előfizető-gyűjtőket és
lapelárusítókat felvesz
a **NAPLO** kiadóhivatala
Budapest, VII., Dohány-u. 88.

Mindenki,

aki olcsón, jó ruhát akar vásárolni,
ajánlatos tudni, hogy divatszertű,
jó szabású és kitűnő kivitelű
férfi-, fiu- és gyermekruhák
:: a legjobb körökben elismert. ::

HELLER JAKAB

férfiszabó - mester, Budapest, VII., Rákóczi-ut 13. sz. a.
lévő férfi ruha-üzletében kaphatók.

Ugyanitt

angol és francia, valamint bel-
töldi divatszövetekben dus vá-
laszték.
Külön mérték osztály.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert
csakis a természetes szénsavas
ásványvíz erre a legbiztosabb óvszer.

Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai
Igyunk mohai

ÁGNES-

forrást, ha gyomor-, bél-, és legcsőhuruttól szabadulni akarunk.
forrást, ha a vesebajt gyógyítani akarjuk.
forrást, ha étvágyhiány és emésztési zavarok állnak be.
forrást, ha májbajoktól és sárgaságtól szabadulni akarunk.

A mohai Ágnes-forrás, mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tisztá, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsavtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fertőző elemek ellen, hanem a boune
fogak gyógyásznál fogva kitűnő szere a legkülönfélébb gyomor-, légeső-, és húgyszervi betegségeknek. 26 év óta bebizonyosodott, hogy még ragályos betegségekkel is, mint typhus,
cholera, megkíméltek azok, a kik közönséges ivóvíz helyett a bakteriummentes Ágnes-vízzel éltek. Legjelesebb orvosi szaktekintélyek által ajánlva. Számos elismerő nyilatkozat a forrás
ismertető füzetében olvasható. Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített
víznél, sőt a sódáviznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a leegységnyibb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok
szervezték, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.
Kedvelt borvíz!

Nyomatott Neuwald Hésutódai könyvnyomdájában, Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.